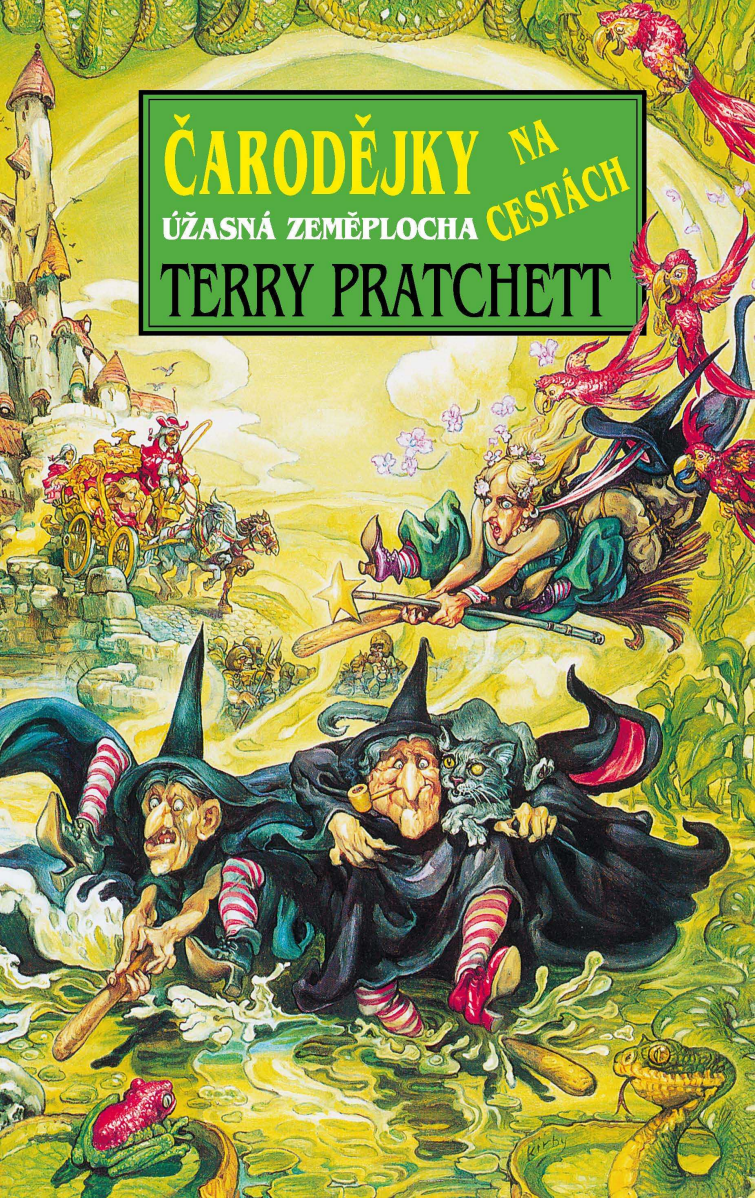


ČARODĚJKY NA
ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA CESTÁCH
TERRY PRATCHETT





ČARODĚJKY NA CESTÁCH

Copyright © 1991 by Terry Pratchett
Translation © 1996 Jan Kantůrek
Cover art copyright ©1991 by Josh Kirby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není
dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat
a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-533-5

Věnováno všem těm – a proč ne? – kdo
po vydání *Soudných sester* zaplavili autora svou verzí textu
Ježčí písně.
Božíčku, božíčku...

Tohle je Zeměplocha, putující vesmírem na hřbetě čtyř slonů, kteří stojí na krunýři Velké A'Tuin – nebeské želvy.

Kdysi dávno byl takový vesmír považován za neobvyklý a možná i za nemožný.

Jenže... kdysi dávno bývaly věci tak jednoduché!

Bylo to tím, že vesmír byl plný nevědomosti a vědec ho musel promývat jako prospektor, příkrčený se svou pávní u horského potoka. Drahocenné valouny vědění však musel hledat ve směsi šterku nevědomosti, písku nejistoty a malých chlupatých a osminohých plovoucích obludek pověrčivosti.

Příležitostně se vztyčil a zvolal něco jako: „Hurá! Objevil jsem Třetí Boyleův zákon!“* A každý věděl na čem je. Potíž však spočívala v tom, že nevědomost se stávala čím dál tím zajímavější, hlavně taková ta nesmírná fascinující ignorance, zahrnující ty velké a důležité věci jako hmota a stvoření. Lidé přestali s trpělivou prací, při níž si v chaosu vesmíru budovali úhledné příbytečky z trámků rozumu a logických úvah, a začali se zajímat o chaos samotný – částečně z toho důvodu, že bylo mnohem snazší být odborníkem na chaos, ale hlavně proto, že něco takového představovalo fakticky ideální vzor, který jste si mohli dát vytisknout na tričko.

A tak lidé, místo toho, aby se dál věnovali těm správným vě-

* Pozn. překl.: *Kdopak podle vás vymezil základní chemické pojmy jako prvek, sloučenina nebo směs, aha? A vymyslel vztah mezi tlakem a objemem plynů, aha? Sir Robert Boyle, 25. 1. 1627–30. 12. 1691, anglický fyzik a chemik. Aha!*

dám a výzkumům*, najednou začali chodit po svých známých a vykládat, jak nemožné je, když člověk něco ví, a že vlastně neexistuje nic, o čem byste skutečně mohli říci, že o tom skutečně něco víte, a jak je to všechno vzrušující a jestlipak víte (oni se to tuhle někde doslechli), že všude kolem nás jsou pravděpodobně samé malé vesmíry, ale nikdo je nevidí, protože jsou ukryty samy v sobě? A, hehe, nezdá se vám, že tohle je skvělé triko?

V porovnání s tímhle vším je obrovská želva nesoucí na zádech svět celkem normální věc. Alespoň nepředstírá, že neexistuje. Na Zeměploše se také nikdo nepokouší dokázat, že A'Tuin neexistuje, především ze strachu, aby se mu to, nedejte bohové, nakonec nepodařilo a on se náhle neocitl v pustém a prázdném vesmíru. Je tomu tak proto, že Zeměplocha existuje přesně na hranicích reality. I ty nejmenší drobnosti mohou tu a tam prorazit na druhou stranu. To je důvod, proč lidé na Zeměploše berou věci opravdu vážně.

Jako pohádky.

Protože pohádky jsou důležité.

Lidé si většinou myslí, že pohádky vytvářejí lidé. Ve skutečnosti je tomu právě naopak.

Pohádky (a ostatně i jiné příběhy) žijí nezávisle na těch, kdo v nich vystupují. Jestliže chápete tohle, pak je ve vašem vědění síla.

Pohádky a báje, veliké a pestrobarevné stuhly tvarovaného časoprostoru, se vlnily a vlály vesmírem od prvopočátku času. A vyvíjely se. Ty nejslabší zahynuly, zatímco ty silnější přežily a vykrmovány neustálým vyprávěním a pohlčováním těch slabších ztloustly... a vlály a kroutily se i v temnotách.

Jejich existence pokryla jemnými, ale neobyčejně vemlouvavými vzorci celý ten zmatek, kterému se říká historie. Pohádky a příběhy vytvořily hluboké brázdy, kterými se většina lidí ubírá,

* Pozn. autora: *Jako třeba hledání toho zatraceného motýla, který máváním svých křídel způsobuje všechny bouřky, které jsme zažili v posledních dnech, a vymýšlení způsobu, jak mu to zatrhnout.*

stejně jako voda teče z úbočí hor stále stejnými cestami. A po každé, když cestou příběhu projdou noví a odpočinutí představitelé, brázda se prohloubí.

Tomu se říká teorie příčinných souvislostí příběhů a vyprávění a znamená to, že určitým způsobem počatý příběh na sebe začne brát určitou podobu. Nasbírání do sebe záchvěvy spojené se všemi jinými podobami sebe sama, ať už byly vyprávěny kdekoliv.

Proto se historie neustále opakuje.

Proto bohům ukradlo oheň tisíce hrdinů. Tisíce vlků pohltilo babičku a bylo políbena tisíce zakletých princezen. Miliony bezděčných herců prošlo – nevědomky – brázdami příběhu.

Dnes už je téměř *nemožné*, aby se nějaký třetí a nejmladší královský syn vydal splnit nějaký úkol, při jehož plnění už selhali jeho dva starší bratři, a *nepodařilo* se mu to.

Pohádkám je jedno, kdo v nich účinkuje. Důležité je jen to, že je příběh vyprávěn a že se neustále opakuje. Nebo, pokud tomu dáte přednost, si to představte takhle: Pohádky jsou parazitující životní forma, která deformuje životy tak, aby co nejlépe sloužily příběhu samotnému.*

* Pozn. autora: *A lidé se mýlí i v tom, co se týká takzvaných pověstí městských. Logika a realita se nám snaží namluvit, že jsou to jen vymyšlené příběhy, vyprávěné znovu a znovu lidmi lačnicími po poněkud morbidních zápletkách, přirozené spravedlnosti a tak dále. To není pravda. Takové příběhy se odehrávají dnes a denně a všude podle toho, jak se příběh odráží sem a tam napříč vesmírem. V kterémkoliv čase mizí nebohé zesnulé Stařenky, zabalené do koberce a umístěné na nosiči auta, spolu s ukradeným automobilem, a nejenže krkavčí příbuzný nešetří za převoz drahé nebožky, ale ještě ho potká množství nepříjemností. Věrní vlčáci se neustále dusí prsty, které ukousli půlnočním lupičům. A tyto pověsti nejsou ani limitovány jedním konkrétním světem. Stovky merkuřanských ženských jivpt obracejí svá čtyři drobná očka ke svým zachráncům a špitají: „Můj snůškomanžel z toho zčernomodrá – to byl jeho cestovní modul.“ Nové městské pověsti žijí.*

Bojovat s pohádkami umí jen opravdu výjimečné osoby a ty se stávají zažívací sodou historie.

Bylo, nebylo...

Šedozelené ruce sevřely kladivo a máchly s ním. Náraz byl tak silný, že vehnal zahrocený kůl víc než třicet centimetrů do země.

Další dva údery, a kůl byl dokonale zakotven.

Z korun stromů okolo mýtiny nečinně přihlíželi hadi a ptáci. V močále tiše leželi krokodýlové, podobní pruhům zkažené vody.

Šedozelené ruce zvedly příčné břevno a upevnilly ho na místo. Pak ho přitáhly několika liánami tak pevně, že dřevo zaskřípalo.

Ona stála a pozorovala ho. Pak odněkud vytáhla střep zrcadla a připevnila ho na vrcholek svislého kůlu.

„Kabát,“ řekla.

Zvedl kabát a navlékl ho na příčný kůl. Dřevo nebylo dost dlouhé, takže poslední centimetry prázdných rukávů visely volně k zemi.

„A teď klobouk,“ pokračovala.

Ten byl vysoký, kulatý a černý. A leskl se.

Střípek zrcadla zářil v temnotě mezi okrajem klobouku a vysokým límcem kabátu.

„Bude to fungovat?“ zeptal se.

„Bude,“ přikývla. „Dokonce i zrcadla mají své zrcadlové obrazy. Se zrcadly musíme bojovat zase zrcadly.“ Stočila pohled k mezeře mezi stromy a ke štíhlé bílé věži v dálce. „Musíme najít její odraz.“

„Pak to bude muset zapůsobit hodně daleko.“

„Ano. Potřebujeme veškerou pomoc, kterou můžeme získat.“ Rozhlédla se mýtinou.

Přivolávala pana Jistou Cestu, Dobrou Paní Annu, Hotaloga Andrewse a Proroka Dlouhokroka. Asi to nebyli zvlášť skvělí bohové.

Byli to však ti nejlepší, jaké dokázala vytvořit.

Tohle je příběh o příbězích.

Nebo o tom, co to vlastně skutečně znamená být kmotříčkou sudičkou.

Najdete v něm ale i povídání o zrcadlech a zrcadlení.

V celém mnohovesmíru najdete zaostalé kmeny*, které nevěří zrcadlům a zrcadlení a nechtějí se dát fotografovat, protože, jak říkají, ty věci vám kradou kousek duše a duše je vlastně to, co člověka pohání. A ti lidé, kteří nosí mnohem více oblečení, se ušklíbají, že je to jenom taková pověra, a to navzdory skutečnosti, že jiní lidé, kteří větší část života tráví právě v prostředí magického či technického zobrazování, často skutečně ztrácejí na duševních kvalitách. U některých z nich se to většinou připisuje přepracování, u jiných zase příliš velké dávce odraženého záření.

Pověra. Jenže pověra nemusí být špatná.

Zrcadlo vás může připravit o kousek duše. Zrcadlo může obsahovat odraz celého vesmíru, nebe plného hvězd, a to v kousku skla se silnějším než lidské vydechnutí.

Naučte se co nejvíc o zrcadlech, a budete znát téměř všechno.

Podívejte se do zrcadla...

... ještě hlouběji...

... do oranžového světla na vrcholku hory tisíce kilometrů vzdálené od onoho tlejícího vlahého močálu...

Místní lidé tu horu nazvali Medvědí. To proto, že se tam vyskytovalo mnoho divokých včel, nikoliv medvědů. Každý ví, že najít hnízdo lesních včel není snadné, a proto byli okolní vesničané patřičně pyšní na to „kdeže hledati med vědí“. To zapříčinilo jistou dávku výnosných nedorozumění. Do zdejších vesnic často vpochodovali rázným krokem cizinci, ověšení těž-

* Pozn. autora: Když se nad tím zamyslíte, takhle je vlastně většinou označují lidé, kteří se od nich liší jen tím, že chodí více oblečení.

kými samostříly, sítěmi a pastmi, a nadutě se dožadovali domorodého vůdce, který by je dovedl k medvědům. Protože většina místních obyvatel díky tomu celkem slušně žila z prodeje turistických průvodců, map medvědíh jeskyní, vyřezávaných kukačkových hodin zdobených medvědy, medvědíh poutnických holí a sladkého pečiva ve tvaru medvědů, nenašel tak nějak nikdo čas, aby upravil podobu onoho jména třeba na Medovědná.*

Hora byla tak lysá, jak jen hora může být.

Většina stromů se vzdala zhruba v polovině její výšky a dál rostla sem a tam jen nějaká ta patetická shrbená borovice, která holému temeni hory dodávala vzhled hlavy nešťastného plešatce, přehazujícího si sem a tam zbývajícíh pár vlasů v marné snaze dokázat světu, že on stále ještě potřebuje obden šampon a vodu, a ne leštěnku a flanelový klůcek.

Bylo to místo, kde se scházely čarodějky.

Dnešní noci zapláł oheň na samém vrcholku hory. V blízkém světle se pohybovaly temné postavy.

Měsíc pomalu plul napříč krajkou jemných mraků.

Nakonec vysoká postava ve špičatém klobouku prohlásila: „To chcete říct, že všechny ostatní *taky* přinesly bramborový salát?“

* * *

* Pozn. autora: *Chybný přepis, někdy i výslovnost slov, může na druhé straně v některých případech představovat smrtelné nebezpečí. Tak například se stalo, že chamtivého Serifa z Al-Ybi kdysi zatratilo jakési pologramotné božstvo a v průběhu několika dalších dní potom se všechno, čeho se dotkl, změnilo v Zlotu, což bylo shodou okolností jméno malého trpaslíka z horské komunity vzdálené tisíce kilometrů od Al-Ybi. Chudák Zlota byl neodolatelným způsobem přitahován do onoho orientálního království a zázračně duplikován. O nějakých dva tisíce exemplářů zcela identického Zloty později se kletba vyčerpala. Dnešní obyvatelé Al-Ybi jsou proslulí neobvykle malým vzrůstem a výjimečně nevrloú povahou.*

V horách Beraní hlavy byla jedna čarodějka, která se sabatu neúčastnila. Čarodějky si večer vyrazí stejně rády jako každý jiný člověk, ale ona měla v tomhle případě mnohem důležitější schůzku. A nebyla to schůzka, která by se dala jen tak jednoduše odvolat.

Desideráta Dutá psala poslední vůli.

Když byla Desideráta Dutá děvčetem, dala jí babička čtyři důležité rady, aby vedly její nejisté mladistvé kroky po záludně křivolakých stezkách života.

Byly to tyhle:

Nikdy nevěř psu s oranžovými očima.

Vždycky si zjisti jméno a adresu toho mládence.

Nikdy nevstupuj mezi dvě zrcadla.

Den co den, ať jdeš kamkoliv, se oblékej do čistého prádla. Nikdy nevíš, kdy tě srazí k zemi povoz nebo zabije splašený kůň, a kdyby pak lidé zjistili, že na sobě máš špinavé prádlo, musela bys zemřít hanbou.

Pak Desideráta vyrostla a stala se čarodějkou. Jedna z drobných výhod toho být čarodějkou je, že přesně víte, kdy zemřete, a můžete nosit takové prádlo, jaké se vám zlíbí.*

To ovšem bylo před více než osmdesáti lety, v době, kdy se vám skutečnost, že víte, kdy zemřete, zdála velmi zajímavá, protože v té době jste si byli – v duchu samozřejmě – jisti, že budete žít navěky.

To bylo tenkrát.

Tohle bylo teď.

Dnes se vám zdálo, že navěky zdaleka nevydrží tak dlouho jako kdysi.

Další poleno v krbu se rozpadlo na jemný popel. Desideráta se neunavovala tím, aby na letošní zimu objednávala nějaké palivo. Odporovalo by to veškeré logice.

A pak tady samozřejmě byla ještě tamta věc...

* Pozn. autora: Což nám o čarodějkách hodně vypovídá.

Opatrně ji zabalila do kusu hedvábného papíru a vytvořila podlouhlý tenký balíček. Teď přeložila dopis, napsala na něj adresu a zastrčila ho pod provázek, kterým převázala balíček. Tak, to bychom měli.

Zvedla hlavu. Desideráta byla už třicet let slepá, ale to pro ni nebyl žádný problém. Byla vždycky obdařena, pokud se to tak dá říci, darem vnitřního zraku. Takže ve chvíli, kdy jí oči vypověděly službu, upravila svůj vnitřní zrak tak, aby jím viděla do přítomnosti, což bylo mnohem snazší než hledět jím do budoucnosti. A protože oční bulvy okultismu nejsou závislé na světle, ušetřila navíc na svíčkách. Ve všem špatném je něco dobrého, když víte, kde hledat. Většinou se to říká.

Na stěně proti ní viselo zrcadlo.

Desiderátina tvář byla kulatá a růžová. Tvář v zrcadle – to nebyla ona.

Byl to obličej ženy zvyklé udílet příkazy. Desideráta nebyla ten typ, který by udílel příkazy. Ve skutečnosti spíše naopak.

Žena řekla: „Ty umíráš, Desideráto.“

„Ano, to je pravda.“

„Zestárla jsi. Byla jsi svým způsobem vždycky stará. Tvá síla je téměř ta tam.“

„Ani to nepopírám, Lilith,“ souhlasila Desideráta.

„Takže ona teď přijde o tvou ochranu.“

„Obávám se, že máš pravdu,“ přisvědčila pomalu Desideráta.

„Takže teď už je to jen mezi mnou a tou zlou ženskou z močálu. A já vyhraju.“

„Obávám se, že už to tak vypadá.“

„Měla sis najít nějakou zástupkyni.“

„Na to jsem nikdy neměla čas. Já moc neumím plánovat dopředu, vždyť víš.“

Tvář v zrcadle se zvětšila, jako kdyby žena na své straně přistoupila blíže ke sklu.

„Prohrálas, Desideráto Dutá.“

„Tak už to na světě chodí.“ Desideráta poněkud nejistě vstala a zvedla kus látky.

Zdálo se, že postavu v zrcadle začíná situace popouzet. Jasně cítila, že lidé, kteří prohráli, by měli vypadat zlomeně, a ne jako když se právě skvěle baví na vaše konto.

„Nechápeš snad, co to znamená *prohrát*?“

„No, někteří lidé v tom mají dokonale jasno,“ řekla Desideráta. „Sbohem, milady.“ Zakryla zrcadlo látkou.

Zpoza závěsu se ozvalo jen vzteklé nadechnutí a pak se kolem rozhostilo ticho.

Desideráta chvíli stála ztracená v myšlenkách.

Pak zvedla hlavu a řekla: „Právě se začala vařit voda. Neměl byste chuť na šálek čaje?“

NE, DĚKUJI VÁM, ozval se hlas přímo za ní.

„Čekáte dlouho?“

CELOU VĚČNOST.

„Ale nezdržuju vás, vidíte?“

JE TO KLIDNÁ NOC.

„Právě si vařím poslední šálek čaje. Myslím, že tam někde zbyla ještě jedna sušenka.“

NE, DĚKUJI.

„No, kdybyste náhodou dostal chuť něco zakousnout, je v tom hrnku na krbu. To je pravý klačský porcelán, věřil byste? Vyrobený pravým klačským řemeslníkem. Z Klače,“ dodala.

SKUTEČNĚ?

„V mládí jsem cestovala opravdu hodně.“

ANO?

„Krásné časy.“ Desideráta prohrábla oheň. „To bylo tím zaměstnáním. No, vždyť s vámi to bude něco podobného, myslím.“

ANO.

„Nikdy jsem nevěděla, kdy mě kdo povolá. Ale to vy budete taky znát, co? Hlavně to bývalo v kuchyních. Většinou se to odehrávalo v kuchyních. Někdy i na plesech, ale ve většině

případů to byla kuchyň.“ Zvedla konvici a nalila vařící vodu do čajníku na krbu.

SAMOZŘEJMĚ.

„Plnívala jsem jim jejich přání.“

Zdalo se, že tohle Smrtě poněkud zaskočilo.

PROSÍM? MYSLÍTE TAKOVÉ NĚCO JAKO... PROSTORNÉ ZÁSUVKY? NOVÉ VÝLEVKY? A TAKOVÉ TY VĚCI?

„Ale ne, ne. *Lidem*.“ Desideráta si povzdechla. „Je to opravdu velká zodpovědnost, být kmotříčkou sudičkou. Hlavně vědět, odkud pokud, víte? Z těch, kteří mají nárok na splnění přání, se často vyloupnou dosti nepříjemní lidé. Měl by jim člověk dát to, co *chtějí*, nebo co *potřebují*?“

Smrt vychovaně přikeyvoval. Podle jeho názoru lidé dostanou, co se jim dá.

„Jako ta věc s tou Genovou –“ začala Desideráta.

Při tom jméně Smrt prudce zvedl hlavu.

GENOVA?

„Znáte to tam? No jistě, jak jinak.“

JÁ... JÁ TO ZNÁM SAMOZŘEJMĚ VŠUDE.

Výraz na Desiderátině tváři změkl. Její vnitřní zrak zaletěl někam do dálky.

„Byly jsme dvě. Sudičky chodí ve dvou, víte, i když jsem slyšela, že někde dokonce ve třech. V práci sudiček je obrovská síla. Je to, jako když jste částí historie. No, takže to děvčátko se sice narodilo z nemanželského lože, ale to nic neznamenalo, víte, ne že by se ti dva nechtěli vzít, ale tak nějak se k tomu nedostali... a Lilith jí dala do vínku krásu a to, že si vezme prince. Pch! A od té doby na tom pracuje. Co jsem mohla dělat? S takovým darem se nedá nic moc dělat. Lilith zná moc příběhů. Dělala jsem, co jsem mohla, ale na Lilithině straně byla ta síla. Slyšela jsem, že teď v tom městě dokonce vládne. Mění celý kraj jenom proto, aby se její sudba naplnila! Ale teď už je stejně příliš pozdě. Tedy pro mě. Takže jsem svou zodpovědnost předala někomu jinému. Tak to u sudiček chodí. Sudičkou nikdo být *nechce*.

Kromě Lilith, samozřejmě. Ta je v tomhle směru trochu lízum cajzum, jestli mi rozumíte, takže za sebe posílám někoho jiného. Doufám jenom, že už není moc pozdě.“

Desideráta byla laskavá duše. Kmotřičky sudičky mají větší dar hlubokého porozumění pro lidi a lidskou duši a to je to, proč jsou ty dobré neuvěřitelně laskavé a ty zlé neobyčejně mocné. Desideráta jen výjimečně používala silnějších slov, a když se tady vyjádřila velmi opatrným výrazem „lízum cajzum“, vyjadřovala tím své přesvědčení, že osoba, o které mluví, se už pohybuje několik kilometrů za obzorem přičetnosti a stále zrychluje.

Nalila si šálek čaje.

„To je ta potíž s vnitřním zrakem,“ řekla po chvilce. „Člověk *vidí*, co se stane v budoucnosti, ale neví, co to *znamená*. Viděla jsem budoucnost. Viděla jsem kočár vykouzlený z velké dýně. A to je přece nemožné. A s tím kočárem jely myši proměněné ve sloužící, což je velmi nepravděpodobné. A pak tam bylo něco o hodinách, které tloučou půlnoc, a o skleněném střevíci. A to všechno se stane. Protože tak se příběhy odvíjejí. Nakonec jsem si pomyslela: Zním jistě lidi, a ti dokážou *přinutit* příběhy, aby fungovaly *po jejich*.“

Znovu si povzdechla. „Přála bych si, abych do té Genovy mohla zajet sama. Teplo by mně udělalo dobře. A ke všemu ještě bude Tlusté úterý. Za starých časů jsem do Genovy jezdila na Tlusté úterý rok co rok.“

Rozhostilo se ticho plné očekávání.

Pak řekl Smrt: NEMÁ TO PŘEDPOKLÁDÁM ZNAMENAT, ŽE MĚ ŽÁDÁTE, ABYCH VÁM SPLNIL PŘÁNÍ?

„To určitě! *Nikdo* neplní přání kmotřičkám sudičkám.“ Desideráta se znovu kamsi zahleděla svým vnitřním zrakem a pokračovala jakoby spíš pro sebe. „Vidíte? Musím dostat do Genovy ty tři. Musím je tam dostat, protože jsem je tam *viděla*. Musí ale být všechny tři. A s lidmi, jako jsou ony, to není nijak snadné. Musím použít hlavologii. Musím je nějak přinutit k tomu, aby

se tam vypravily dobrovolně. Řekněte Esme Zlopočasné, že někam musí jet, a ona tam nepojede *právě proto*. Takže jí musíte říct, aby tam za žádnou cenu nejezdila, a rozběhne se tam i po rozbitém skle. Tak už to s rodinou Zlopočasných chodí, víte? Nikdy nevědí, kdy jsou poraženi.“

Zdálo se, že jí najednou přišlo něco k smíchu.

„Ale *jeden člen té rodiny* se to teď konečně bude muset naučit.“

Smrť mlčel. Jak si Desideráta uvědomila, z jeho pohledu byla prohra něco, s čím se nakonec setkal každý.

Dopila svůj čaj. Pak vstala, s určitou obřadností si nasadila svůj špičatý klobouk a kulhavým krokem vyšla zadními dveřmi ven.

Nedaleko domu byla ve skupince stromů vykopaná hluboká podlouhlá jáma, do které někdo ohleduplně spustil krátký žebřík. Slezla do jámy a s menšími obtížemi vystrčila žebřík nahoru na trávu. Pak si lehla. Pak si sedla.

„Pan Rohovec, ten troll dole na pile, dělá překrásné rakve, pokud vám samozřejmě nevadí borovice.“

SPOLEHNĚTE SE, ŽE TO POVEDU V PATRNOSTI.

„Dohodla jsem se s pytlákem Říhou, aby mi vykopal tuhle jámu,“ pokračovala plynule v řeči, „a až půjde z lesa, tak se tady zastaví a zasype ji. Mám ráda všechno v pořádku. Takže vzhůru tou cestou bílou, úvozem podle černých skal, mistře!“

COŽE? AHA. SLOVNÍ OBRAT.

Pozvedl kosu.

Desideráta Dutá odešla na věčný odpočinek.

„No prosím,“ prohlásila. „Tak zatím to bylo snadné. Jak to asi bude pokračovat?“

A teď jsme v Genově. Kouzelné království. Diamantové město. Šťastná země.

Ve středu města stojí mezi dvěma zrcadly žena a pozoruje, jak se její obrazy odrážejí do nekonečna.

Obě zrcadla se nacházejí ve středu osmiúhelníku zhotoveného ze zrcadel, stojícího pod otevřenou oblohou na vrcholku nejvyšší věže paláce. Objevovalo se tady tolik odrazů, že bylo nesmírně obtížné rozeznat, kde končí zrcadla a začíná skutečný člověk.

Jmenovala se lady Lilith de Tempscire, přestože během svého dlouhého, událostmi nabitého života slyšela na mnoho jiných jmen. A bylo tady něco, co si někteří lidé neuvědomí za celý život, ale co si ona uvědomila velmi záhy. Jestliže to na tomhle světě chcete někam dotáhnout – a ona se hned na začátku rozhodla, že to dotáhne tak daleko, jak daleko to půjde –, nelpíte na jménech a čerpáte sílu všude, kde je to jen trochu možné. Pohrčila tři manžely a alespoň dva z nich už byli v té chvíli mrtví.

Taky musíte hodně cestovat. Měňte země a jména, a pokud to vezmete správně do ruky, není pro vás svět nic než bezmocný měkkýš. Tak například na to, aby se stala lady, jí stačilo ujet pouhých sto šedesát kilometrů.

Ted' už byla ochotná urazit jakoukoliv vzdálenost...

Obě hlavní zrcadla byla postavena proti sobě, ale ne docela. Stála mírně posunutá, takže se Lilith mohla podívat přes rameno a pozorovat, jak její mnohočetný obraz ubíhá vnitřním vesmírem zrcadla.

Cítila, jak se vlévá *sama do sebe* a zmnožuje se díky nekonečným odrazům.

Když si Lilith povzdechla a vykročila z Vesmíru mezi zrcadly, stalo se něco úžasného. Její obrazy, podobné trojrozměrným stínům, v zrcadlech ještě nějakou dobu setrvaly a teprve pak začaly pomalu mizet.

Tak... Desideráta umírá. Ta přebytečná stará hlupačka. Do všeho chtěla mluvit. Zaslouží si smrt. Ta stará nikdy nepochopila, jakou moc vlastně ovládá. Patřila k lidem, kteří měli strach dělat dobro, aby tím náhodou někomu neublížili. Tihle lidé berou věci tak vážně, že dostávají morální zácpu, když mají splnit přání byt' jediného mravence.

Lilith se z vrcholu věže rozhlédla po městě a krajině za hradbami. Výborně, takže teď už jí konečně nebude nic překážet. Ta hloupá vůdů ženská v močálech představuje pouhou malou nepříjemnost, protože ničemu nerozumí.

Takže teď už nic nestálo Lilith v cestě k tomu, co milovala ze všeho nejvíc.

Ke šťastnému konci.

Sabat na vrcholku hory se zatím poněkud uklidnil.

Umělci a spisovatelé měli vždycky poněkud přehnané představy o tom, co se na takových sabatech děje. To vyplývá z toho, že většina z nich zbytečně dlouho pobývala v malých nevětráných místnostech se zataženými závěsy, místo aby se šli proběhnout na čerstvý vzduch.

Tak například je tady ten nahatý tanec. V průměrných zeměpisných šířkách a při normální teplotě byste našli jen několik nocí, kdy byste mohli tančit o půlnoci neoblečení, a to nemluvíme o ostrých kamenech, trnech a zatoulaných jezcích.

Pak se mluví o bozích s hlavou kozla. Většina čarodějek v bohy nevěří. Vědí samozřejmě, že bohové existují. Občas s nimi dokonce přicházejí tak nebo onak do styku. Jenže na ně nevěří. Na to je znají příliš dobře. Je to, jako kdyby měly věřit na pošťáka.

Dále je tady otázka jídla a pití – hadi, štíři a tak dále. Ve skutečnosti si čarodějky na takové věci ani v nejmenším nepotrpí. To nejhorší, co byste při jejich stolování mohli objevit, je pravděpodobně zvyk některých starších čarodějek milujících perníčky namáčet si je do čaje tak sladkého, že by v něm zůstala stát lžička. Možná byste se otráslí, kdybyste zjistili, že když se jim zdá čaj příliš horký, upíjejí ho dokonce z talířků. Častokrát svou činnost navíc doprovázejí zvuky, které si běžně spojujeme s levnějšími systémy odpadního potrubí. Možná že takové žabí stehýnko, nebo něco podobného, by přece jen bylo o něco přijatelnější.

Hodně se toho namluvilo i o kouzelných mastech. Tady se umělci a spisovatelé dostali (ale jen čiročirou náhodou) na mnohem jistější půdu. Většina čarodějek je už v letech, a to je doba, kdy pro vás začne mít různé mazání svůj půvab, a alespoň dvě z těch dnes přítomných byly namazány proslulou hrudní mastí Bábi Zlopočasné, vyrobenou z šalvěje a husího sádla. Ta mast vám sice neumožní létat ani nepřivolá věštecké vize, ale opravdu vás *uchrání* před nastuzením i jinými nemocemi. Důvodů pro tento zaručený výsledek je několik, ale jedním z hlavních je její aroma, které už druhý týden zesílí natolik, že se k vám nikdo neodváží přiblížit tak blízko, abyste od něj mohli něco chytit.

A nakonec si vezměte sabaty samotné. Naše průměrná čarodějka není od přírody tvorem skupinovým, rozhodně ne tam, kde jsou zúčastněny ostatní čarodějky. Dochází ke srážkám dominantních osobností. Přestože nevytvářejí žádné skupiny, existuje mezi nimi určitý počet skupinových náčelnic. Základní nepsaný zákon čarodějnictví praví: „Nedělej, co chceš, dělej, co říkám.“ Přirozený počet účastnic čarodějné rady je jedna. Čarodějky se obvykle scházejí jen tehdy, když už se tomu nemohou vyhnout.

Jako teď’.

Rozhovor, který začal u Desiderátky nepřítomnosti, se celkem pochopitelně stočil k stoupajícímu nedostatku čarodějek.*

„Cože, nikoho?“ říkala právě Bábi Zlopočasná.

„Nikoho,“ přikývla Kmotra Vařbujónová. „Řekla bych, že to je tedy hrozné,“ zabručela Bábi Zlopočasná. „Přímo pohoršující.“

„Jakže?“ nastavila ucho prastará Babička Stěhovalová.

„Říká, že je to pohoršující!“ křikla jí do ucha Kmotra Vařbujónová.

* Pozn. autora: *Desideráta zaslala via Babička Stěhovalová lístek, kterým žádala, aby byla omluvena za příčinou toho, že bude mrtvá. Vnitřní zrak vám umožňuje zorganizovat si dokonale své společenské záležitosti.*

„Jakže?“

„Není tady žádné děvče, které by po ní převzalo živnost! Jako že by nastoupilo na Desiderátino místo!“

„Oh.“

Význam právě odeznělého prohlášení se pomalu vstřebával.

„Jestli některá nechcete škraloup, ráda si ho vezmu,“ zazněl do ticha hlas Stařenky Oggové.

„Něco takového se za našich mladých dnů nemohlo přihodit,“ pokračovala v rozhořčených úvahách Bábi Zlopočasná. „Jen na téhle straně hor bylo bůhví kolik čarodějek. To ovšem bylo samozřejmě ještě předtím, než začaly všechny tyhle –“ mávla pohrdavě rukou, „– zábavy. Dneska každý myslí jen na zábavy. My, když jsem byla mladé děvče, jsme nikdy nepořádaly takovéhle zábavy. Na to nebyl čas.“

„Tempo rámus tentur,“ prohlásila Stařenka Oggová.

„Cože?“

„Tempo rámus tentur. To znamená jako, že tehdy bylo tehdy, a teď je teď,“ odpověděla Stařenka.*

„Nepotřebuju nikoho, aby mi to vysvětloval, Gyto Oggová. Já *poznám*, kdy je teď.“

„Musíš jít s dobou.“

„To bych tedy nevěděla proč. Nevidím jediný důvod, proč bych –“

„Takže to vypadá, že si budeme muset znovu upravit hranice,“ vskočila jí do řeči Kmotra Vařbujónová.

„No, to já nemůžu,“ ohradila se okamžitě Bábi Zlopočasná. „Už se starám o tři vesnice. Moje koště pomalu ani nestačí vychladnout.“

„No dobrá, jenže když teď zemřela Desideráta Dutá, je nás na to málo,“ trvala na svém Kmotra Vařbujónová. „Já vím, že

* Pozn. překl.: Stařenka Oggová přetéká klasickou moudrostí. Použila část prastarého citátu „*Tempora mutantur, nos et mutamur in illis*“, tedy „Časy se mění a my s nimi“.

už toho moc nezastala, tím spíš, že měla ještě to druhé zaměstnání, ale byla tam. A o to právě jde. Aby tam někdo byl. To je přece to, proč se tomu říká *místní* čarodějka.“

Čtyři čarodějky zachmuřeně zíraly do ohně. Tedy přesněji řečeno tři z nich. Stařenka Oggová, která se na většinu věcí dívala z té lepší stránky, si napíchla na zelenou větévku krajíček chleba a dělala si nad ohněm topinku.

„V Proutěných Sítovicích mají mága,“ zamyslela se najednou Kmotra Vařbujónová. „Když tenkrát odešla Tetka Hopčiperná, poslali si místní do Ankh-Morporku pro mága. Je to skutečný mág. Má hůl. Má tam pracovnu a bůhví co a na dveřích má moudrou cedulku s nápisem. Je na ní napsáno ‚Mág‘.“

Čarodějky si povzdechly.

„Paní Připalníková to už má taky za sebou,“ pokývala hlavou Kmotra Vařbujónová. „A Baběnka Obracelová jakbysmet.“

„Vážně? Stará Mabel Obracelová? Ta taky?“ vyletělo Stařence Oggové užasle z úst spolu s deštěm drobečků. „Kolik jí vlastně bylo?“

„Sto devatenáct,“ odpověděla jí Kmotra Vařbujónová. „Ale já jí vždycky říkala ‚lozit po horách, to není nic pro ženskou ve tvém věku‘, jenže myslíte, že mě poslechla?“

„Někteří lidé už jsou prostě takoví. Tvrdohlaví jako mezci,“ přikývla Bábi Zlopočasná. „Řekněte jim, že nesmějí to nebo ono, a nedají pokoj, dokud to nezkusí.“

„No, já dokonce slyšela její poslední slova,“ pochlubila se Kmotra.

„A co řekla?“ zajímala se Bábi.

„Pokud si to dobře pamatuju, tak to bylo ‚ale do prkenný vohrady‘,“ odpověděla Kmotra.

„Jo, to je přesně ten způsob, jak by si to byla přála,“ zamyslela se Stařenka Oggová. Ostatní čarodějky souhlasně pokyvovaly hlavami.

„Víte... mám strach, aby to nebyl soumrak čarodějek v horách Beraní hlavy,“ ozvala se po nějaké chvíli Kmotra Vařbujónová.

Čarodějky znovu upřely zasmušilé pohledy do ohně.

„Nepřinesla náhodou některá z vás ibiškové žužu?“ přerušila za dalších pár minut jejich mlčení s nadějí v hlase Stařenka Oggová.

Bábi Zlopočasná se rozhlédla po sestrách čarodějkách. Kmotru Vařbujónovou nesnášela, protože ta měla na opačné straně hor školu, kde získala ten ošklivý zvyk, že když ji někdo vyprovokoval, vzdorovala mu velmi logickými argumenty. A Babička Stěhovalová byla pravděpodobně ta nejneschopnější věstkyně v dějinách věšectví. Se Stařenkou Oggovou Bábi taky nemohla ve všem souhlasit, i když to vlastně byla její nejlepší přítelkyně.

„A co takhle mladá Magráta?“ nadhodila najednou Babička Stěhovalová s nevinným výrazem. „Její obvod má velký kus hranic společných s Desiderátiným obvodem. Možná že by si mohla přibrat nějaký ten kousek navíc?“

Bábi Zlopočasná a Stařenka Oggová si vyměnily pohledy.

„Vždyť ta to má v hlavě trochu pomotané,“ řekla nakonec Bábi.

„No tak, Esme, nepřeháněj,“ mírnila ji Stařenka Oggová.

„No, *já* tomu říkám pomotané,“ trvala na svém Bábi. „Nevykládej mi, že všechny ty její řeči o nějakém podivném příbuzenství a o tom, kým z rodiny by vlastně chtěla být, nenaznačují, že to v hlavě nemá trochu pomotané.“

„Ale ona přece nikdy nic tak divného neříkala,“ nedala se Stařenka Oggová. „Tvrdila jen, že by chtěla být především sama sebou a –“

„No vždyť to povídám,“ zarazila ji Bábi Zlopočasná. „Já jí řekla: Simplicity Česneková byla tvoje matka, Araminta Česneková tvoje babička. Jolanda Česneková je tvoje teta a ty jsi svoje... ty jsi svoje *já*.“

Pak se opřela o kmen stromu za zády se spokojeným výrazem člověka, který právě vyřešil všechno, co by se někomu ve spojení s osobní krizí mohlo zdát nejasné.

„Jenže ona stejně neposlouchá,“ dodala.

Kmotra Vařbujónová nakrčila čelo.

„Magráta?“ prohlásila zamyšleně. Pokusila si v duchu představit nejmladší čarodějkou hor Beraní hlavy a vybavila se jí – no ne právě tvář, ale jen jakýsi výraz beznadějně dobré vůle s vodovými očima, nejasný obrys těla podobného hoblovanému prknu a vlasy zčuchané jako kopka sena po bouři. Neúnavná pracovnice na poli dobrých činů. Neustále starostlivá a ustaraná. Typ osoby, která zachraňuje holátka vypadlá z hnízda a pláče, když pojdou, což je ovšem úloha, kterou laskavá Matka Příroda malým ptáčkům vypadlým z hnízda určila.

„No, nezdá se mi, že by to bylo zrovna pro ni,“ zavrtěla nakonec hlavou.

„A taky řekla, že se musí naučit být mnohem asertivnější,“ ušklíbla se Bábi.

„No, na tom není nic špatného,“ rozveselila se Stařenka. „Být čarodějkou znamená hlavně ovládnout umění asertivity.“

„Já přece nikdy neřekla, že je na tom něco špatného. Můžeš být tak asertivní, jak chceš, to říkám já, dokud ovšem nejsi nasertivní a děláš, co se ti řekne.“

„Neškrabte si to a ono se vám to za nějaký ten den zahojí,“ prohlásila Babička Stěhovalová.

Ostatní tři čarodějky se k ní obrátily pro případ, že by řekla ještě něco. Po chvíli bylo jasné, že se to nestane.

„A taky vede ty – co to vede, Gyto?“ pokračovala Bábi.

„Kurzy sebeobrany,“ odpověděla Stařenka.

„No ale vždyť je to čarodějka!“ užasla Kmotra Vařbujónová.

„Já jí to taky říkala,“ přikývla Bábi Zlopočasná, která celý život kráčela beze strachu místy plnými banditů a divoké zvěře, s jistotou, že ani noční temnota horského pralesa nemůže skrývat nic, co by bylo strašnější než ona sama. „Ona mi na to odpověděla, že to není důležité. *Že to není důležité!* To mi na to řekla.“

„On jí tam stejně nikdo nechodí,“ uklidňovala ji Stařenka Oggová.

„Já si myslela, že se provdá za krále,“ nadhodila Kmotra Vařbujónová.

„To si myslel každý,“ souhlasila Stařenka. „Jenže znáš Magrátu. Je otevřená myšlenkám. Prostě si dá všechno nakukat. Teď prostě tvrdí, že odmítá být sexuálním objektem.“

Všechny se nad tím zamyslely. Nakonec se ozvala Kmotra Vařbujónová a řekla pomalu, tónem někoho, kdo se vynořuje z hlubin užaslého pochopení: „Ale vždyť ona nikdy sexuálním objektem *nebyla*.“

„Já vám můžu jen s radostí říct, že ani nevím, *co* to sexuální objekt vlastně je,“ prohlásila Bábi Zlopočasná pevně.

„Já jo,“ rozzářila se Stařenka Oggová.

Jako na povel se k ní otočily tři hlavy.

„Náš Štěpán kdysi jeden přivezl z cizozemských krajů.“

Pohledy se ani nezachvěly.

„Bylo to hnědé, mělo to na sobě korálky a nahoře dvě malé dírky, aby se tam dal protáhnout provázek.“

Pohledy se neodvracely.

„No, on o tom tvrdil, že je to, co jste říkaly,“ dodávala Stařenka.

„Já si myslím, že mluvíš o symbolu plodnosti,“ snažila se jí Kmotra Vařbujónová zbytečně pomoci z rozpaků.

Bábi zavrtěla hlavou.

„Podle toho, jak jsi to popsala, se mi zdá, že se to Magráte vůbec nepodobá –“ začala Bábi.

„A netvrďte mi, že to vážně stojí celou pětku,“ prohlásila rezolutně stará Babička Stěhovalová, která, jak se zdálo, řešila své problémy v jiném čase a na jiném místě.

Nikdo nikdy nebyl s to odhadnout v jakém a kde.

Bylo to jedno z rizik, která s sebou nesl dar vnitřního zraku. Lidská mysl není navržena tak, aby se vrhala dopředu a zase dozadu po té mocné dálnici času a může se stát, tak jako v tomto případě, že se utrhne ze svého stálého kotviště, pomalu bloudí sem a tam a jen příležitostně se vrátí do přístavu, který je jí ze

všeho nejpopovědomější. Babička Stěhovalová byla prostě časově nezaostřená. To znamená, že když jste s ní mluvili v srpnu, pravděpodobně vám naslouchala v dubnu. Nejlepší způsob, jak se s ní dorozumět, bylo říci jí něco teď a doufat, že na to zareaguje, až její mysl příště poputuje kolem.

Bábi pokusně zamávala Babičce rukou před nevidoucíma očima.

„Už je zase ta tam,“ řekla.

„No, jestli to tedy nemůže vzít Magráta, je tady Milča Fajnadějná, víte, ta z Dílů,“ řekla Kmotra Vařbujónová. „To děvče umí vzít za práci. A když dovolíte, šilhá ještě víc než Magráta.“

„No, na tom není nic špatného. Když čarodějka šilhá, může jí to být jenom k dobru,“ přikývla Bábi Zlopočasná.

„Jo, jenže to taky musí umět využít,“ zabručela Stařenka Oggová. „Stará Gerta Šimůnková taky šilhala a pamatujete si? Všechna zlá zaříkadla vždycky vrhala na špičku vlastního nosu. Lidi si nesmějí myslet, že můžou klidně namíchnout čarodějkou, protože ta si pak prostě zamumlá sama pro sebe několik kleteb a upadne jí vlastní nos. To nesmíme dovolit!“

Znovu se všechny zahleděly do ohně.

„Předpokládám, že Desideráta si nezvolila svou nástupkyni sama?“ řekla Kmotra Vařbujónová.

„To by tak nějak nešlo,“ zavrtěla hlavou Bábi Zlopočasná. „Takhle se to u nás nedělá.“

„Já vím, ale Desideráta tady žila přece jen tak jako napřeskáčku. Víte, kvůli tomu zaměstnání, myslím. Vždyť byla pořád někde v cizích krajích.“

„Já nemám cizí kraje ráda,“ zabručela Bábi.

„Ale v Ankh-Morporku jsi byla,“ upozornila ji opatrně Stařenka. „To je taky cizí kraj.“

„Ne, to tedy není. Jenom je to strašný kus cesty odsud. To vůbec není totéž jako cizí kraj. Cizí kraj je tam, kde na tebe huhlají v nesrozumitelném jazyce, cpou do sebe různé podivné blafy

a uctívají, abys věděla, *předměty*,” odsekla jí Bábi Zlopočasná, tato diplomatka dobré vůle. „Cizí kraj může být i někde neda-leko, zvláště když si nedáš pozor. Fí,” dodala zamyšleně. „Vždyť ona si z těch cizích krajů mohla přivést prakticky cokoliv.“

„Kdysi mi přivezla moc hezký modrobílý talíř,” zavzpomí-nala Stařenka Oggová.

„To je ono,” napadlo najednou Kmotru Vařbujónovou. „Ně-kdo by měl zajít do její chalupy a porozhlédnout se tam. Měla tam dost hezkých věcí. Je to hrozné pomyšlení, představit si, že by tam vlezl nějaký lump a vyraboval to.“

„Já si nedovedu představit, že by se nějaký lump odvážil vloupat čarodějce do –“ začala Bábi, ale najednou zmlkla, jako když utne.

„No, vlastně ano,” pokračovala najednou až podezřele krot-ce. „To je skvělý nápad. Já na to dohlédnu sama.“

„Nedělej si s tím starosti, Esme, já tam klidně zaskoším,” prohlásila dost vehementně Stařenka Oggová, kterou, jak se zdálo, také něco napadlo. „Mám to přímo na cestě domů, žádný problém.“

„Ale ty se přece potřebuješ dostat kvůli rodině domů co nejdříve,” ozvala se Bábi. „Nezdržuj se. Pro mě je to maličkost.“

„Ale to přece není žádné zdržování,” odpověděla jí Stařenka Oggová.

„Proč by ses měla ve svém věku zbytečně trmácet kus cesty,” usmála se nakysle Bábi Zlopočasná.

Chvilku na sebe upřeně zíraly.

„No, já nevím, proč se tak dohadujete,” přerušila je Kmotra Vařbujónová. „Nebylo by lepší, kdybyste tam zašly spolu, místo abyste se tady zbytečně hádaly?“

„Zítra ráno mám nějakou práci,” odpověděla Bábi. „Co takhle po obědě?“

„Dobrá,” přikývla Stařenka Oggová. „Sejdeme se přímo u ní. Hned po obědě.“

„Kdysi jsme taky jeden měli, ale ten kousek, který jsi odšrou-

bovala, upadl a ztratil se,“ uzavřela celou diskusi Babička Stěhovalová.

Pytlák Říha vhodil do jámy poslední lopatu hlíny. Cítil, že by měl říci pár slov.

„Takže to bysme měli,“ prohlásil.

Patřila v každém případě k těm slušným čarodějkám, pomyslel si, když se vracel ranním šerem k domku. Některé z těch ostatních – i když to jsou jistě úžasné ženy, dodával v duchu spěšně, ty nejskvělejší, jakým se může člověk v životě vyhnout – byly přece jen trošku příliš panovačné. Paní Dutá byla vždycky ochotná vyslechnout, politovat, a někdy dokonce i pomoci.

Na kuchyňském stole ležel tenký podlouhlý balíček, malá hromádka mincí a obálka.

Otevřel obálku, přestože nebyla adresována jemu.

Uvnitř byla menší obálka a kus popsaneho papíru.

Na papíře bylo napsáno: Dobře tě vidím, Alberte Řího. Doruč ten báklíček a opálku, a esli se jenom pokusíš nasísnout dovnitř, stane se ti něco opravdu hrosného. Jáko profousionální kmotříčka soudička nesmim nikoho proklíst, ale můžu ti předpovědět, že by to asijc zachrňovalo, že tě pokusí vteklý vlk a tvoje noha prozelená a zmodročerná a pak ti upadne pryč. A neptej se mě, jakvá že to vím, a ani nemůžeš, páč sem mrtvá. S postravem Desideráta.

Balíček bral se stolu s pevně zavřenýma očima.

V mocném magickém poli Zeměplochy cestuje světlo velmi pomalu, což znamená, že stejně pomalu cestuje i čas. Jak říká Stařenka Oggová, když je v Genově svačina, tady je úterý...

Jenže v Genově právě svítalo. Lilith seděla ve své věži, požívala zrcadlo a vysílala svůj odraz, aby se rozhlížel světem. Pátrala a hledala.

Kdekoliv se zatřpytil hřeben vlny, kdekoliv se leskla ledová plocha, kdekoliv bylo zrcadlo nebo se světlo odráželo od vodní

hladiny, mohla vyhlédnout ven a podívat se kolem. Nepotřebovali jste kouzelné zrcadlo. Stačila jakákoliv zrcadlová plocha, když jste věděli, jak ji použít. A Lilith, třpytící se silou milionů odrazů, to dobře věděla.

Kdesi hluboko v ní hlodala drobná pochybnost. Desideráta se *toho* nejspíš zbavila. Ona už byla taková. Svědomitá. A asi to dala té hloupé holce s vodnatýma očima, která ji občas navštěvovala v domku, té, co nosila lacinou bižuterii a neměla ten nejmenší vkus v oblékání. Hrozný typ.

Jenže Lilith si chtěla být jistá. Nebyla by tam, kde dnes byla, kdyby si nebyla jistá dnes a denně.

V kalužích a oknech po celém Lancre se vždy na okamžik zjevila Lilithina tvář a pak se přesouvala dál...

A teď přišlo ráno i do Lancre. Pralesem táhly podzimní mlhy.

Bábi Zlopočasná otevřela zadní dveře Desiderátina domku. Nebyly zavřené. Jediný návštěvník, kterého Desideráta očekávala, byl takové povahy, že by ho zámek stejně nezadržel.

„Dala se pohrbit vzadu na zahradě,“ ozval se jí hlas za zády. Byla to Stařenka Oggová.

Bábi uvažovala o dalším tahu. Jakmile by poukázala na to, že Stařenka přišla do domku mnohem dřív s úmyslem prohledat ho, dočkala by se reakce v podobě dotazu, co tady pak v tuhle ranní hodinu dělá sama Bábi. Kdyby měla dost času, jistě by si dokázala vymyslet něco, co by znělo logicky. Za těchto okolností se však zdálo, že bude nejjednodušší dělat, jako že je všechno v naprostém pořádku.

„No ano,“ odpověděla proto klidně, „ona Desideráta byla svým způsobem skutečně až úzkostlivě pečlivá.“

„No, já myslím, že to bylo tou její prací,“ souhlasila Stařenka Oggová, protlačila se kolem Bábi a pátravě se rozhlédla pokojem. „V takovém zaměstnání musíš vést v patrnosti spoustu věcí a nesmíš je pouštět ani na chvíli ze zřetele. Fuj! To je ale velká kočka!“

„To je lev,“ poučila ji Bábi Zlopočasná a vrhla pohled na vycpanou lví hlavu nad krbem.

„To tedy musel zvenčí narazit do té zdi pěknou rychlostí, když prošel hlavou až do obývacího,“ naklonila Stařenka Oggová hlavu ke straně.

„Někdo ho zabil,“ odpověděla napůl úst Bábi Zlopočasná a začala prohlížet místnost.

„No bodejť,“ přikývla s pochopením Stařenka Oggová. „Kdybych *já* viděla, že se mi něco takového pokouší prohlodávat stěnou do baráku, utloukla bych to pohrabáčem.“

Neexistuje nic takového jako typický dům čarodějky, ale jestliže bychom chtěli popsat netypický dům čarodějky, byl by to tenhle. Kromě mnoha vycpaných zvířecích hlav se skleněnými očima byly stěny pokryty policemi s knihami a množstvím akvarelů. Ve stojánku na deštníky stálo domorodé kopí. Namísto mnohem obvyklejší keramiky a kameniny stály na prádelníku cizokrajně vyhlížející mosazné nádoby a jemný modravý porcelán. Na celém místě nebylo vidět jedinou suchou květinu, zato bylo po celém pokoji množství knih, z nichž většina byla vyplněna drobným, úhledným Desiderátním rukopisem. Celý stůl byl pokryt čímsi, co pravděpodobně byly mapy, nakreslené s největší pečlivostí.

Bábi Zlopočasná neměla mapy ráda. Měla instinktivní pocit, že se v nich zem prodává příliš lacino.

„No, je vidět, že se opravdu zmohla,“ ozvala se Stařenka Oggová, zvedla jemně vyřezávaný vějíř ze slonoviny a začala se jím koketně ovívat.*

„No, ona to měla dost snadné,“ řekla Bábi a otevřela několik zásuvek, do kterých nahlédla. Přejela prsty po římse krbu a zkoumavě se na ně podívala.

* Pozn. autora: *Stařenka Oggová samozřejmě neměla nejmenší zdání o tom, co to taková koketa je, i když by pravděpodobně zkusila hádat.*

„Taky si mohla udělat chvilku čas a přejít krb prachovkou,“ zabručela nepřítomně. „Já bych si nedovolila umřít a nechat svůj dům v takovém stavu.“

„Zajímalo by mě, kde nechala... vždyť víš... *to?*“ prohlásila Stařenka, která právě otevřela dvířka velkých stojacích hodin a nahlížela dovnitř.

„Styď se, Gyto Oggová,“ zvýšila Bábi hlas. „Nejsme tady proto, abychom hledaly *tamto*.“

„Samozřejmě, že ne. Jen mě to tak napadlo...“ Stařenka Oggová se nenápadně postavila na špičky a pokoušela se nahlédnout na skříň.

„Gyto! Styď se! Běž a udělej nám hrnek čaje!“

„Hm, no dobrá.“

Stařenka Oggová s nesrozumitelným brumláním zmizela v kuchyni. Za několik vteřin odtamtud dolehlo do obývacího pokoje skřípění ruční pumpy na vodu.

Bábi Zlopočasná nenápadně přešla ke křeslu a bleskovým pohybem zašmátrala pod polštáři.

Z vedlejší místnosti sem dolehlo jakési podivné klepání. Spěšně se narovнала.

„Neřekla bych, že by to mohlo být pod výlevkou,“ zavolala. Odpověď Stařenky Oggové byla nesrozumitelná.

Bábi chvilku vyčkávala a pak se rychle přesunula k velkému krbu. Naklonila se a začala rukou šmátrat uvnitř.

„Hledáš něco, Esme?“ ozval se jí Stařenčin hlas přímo za zády.

„Je to hrozně zanesené, samé saze,“ odpověděla Bábi a rychle se narovнала. „Hrůza.“

„Takže to není ani tam nahoře?“ zacukrovala Stařenka Oggová sladce.

„Nemám nejmenší tušení, o čem to mluvíš.“

„No, přede mnou se přetvařovat nemusíš. Každý přece ví, že to měla,“ rozhodla se Stařenka Oggová řešit věci přímo. „Patří to k jejímu zaměstnání. Vždyť prakticky vzato, *to* je to zaměstnání.“

„Nó... dobrá, řekněme, že jsem se na to chtěla jenom podívat,“ připouštěla váhavě Bábi Zlopočasná. „Jen tak si to chvíli podržet v ruce. Ani mě nenadlo, že bych to mohla *použít*. Nikdy bych žádnou z těch věcíček nepoužila. Vždyť jsem je v životě viděla sotva jednou nebo dvakrát. Ono už jich dneska tolik není.“

Stařenka Oggová přikývla. „To je tím, že není k sehnání to pravé dřevo.“

„Myslíš, že se s ní dala pohřbít?“

„Neřekla bych. Já bych se s ní rozhodně pohřbít nedala. Taková věc – to je velká zodpovědnost. No, vždyť sama víš, že by stejně pohřbená nezůstala. Taková věc chce být používána. Chřestila by ti celý ten čas v rakvi. Vždyť víš, jaké jsou s nimi potíže.“

Pak se trochu uvolnila. „Tak já připravím věci na čaj,“ usmála se, „a ty zatop.“

Pak znovu zmizela v kuchyni.

Bábi Zlopočasná se natáhla na krbovou římsu pro sirky a pak si uvědomila, že tam žádné nebudou. Desideráta vždycky říkala, že je příliš zaměstnaná, než aby se v domě obešla bez magie. I prádlo se jí pralo samo.

Bábi sice neschvalovala, když se magie používala k domácím pracím, ale nebyla právě naložená a navíc toužila po čaji.

Hodila na ohniště několik polen a chvíli se na ně zachmuřeně dívala s takovým výrazem, že dřevo zakrátko vzplálo studem.

A právě v té chvíli si Bábi všimla látkou zahaleného zrcadla.

„Zakrývala ho?“ zavrtěla zamyšleně hlavou. „Nikdy by mě nenapadlo, že by se stará Desideráta bála bouřky.“

Stáhla látku.

Upřela pohled do zrcadla.

Jen málo lidí na světě se dokázalo ovládat lépe než Bábi Zlopočasná. Její sebeovládání bylo pevné jako prut lité oceli. A asi stejně ohebné.

Jedinou ranou rozbila zrcadlo.

Lilith, sedící uprostřed svých zrcadel, se prudce narovнала.
Ona?

Tvář byla samozřejmě jiná. Starší. Bylo to přece tak dávno.
Ale oči se nemění a čarodějky se pokaždé nejdříve dívají do očí.
Ona!

Magráta Česneková, čarodějka, právě také stála před zrcadlem. V jejím případě ovšem šlo o zrcadlo naprosto nekouzelné. Tohle bylo stále ještě v celku, ale jednu či dvakrát už mělo opravdu namále.

Zamračila se na svůj obraz a pak si znovu přečetla malý letáček vytištěný z laciného dřevořezu. Přišel včera.

Pomalů a tiše vytvořila rty několik slov, pak se narovнала, napřáhla před sebe ruce se sevřenými nataženými prsty, zuřivě udeřila do vzduchu a vykřikla: „HAAaiiiiíííhh! Hm.“

Magráta by byla první, kdo by přiznal, že má otevřenou mysl. Její mysl byla otevřená jako pole, jako nebe. Žádná mysl by nedokázala být otevřenější, alespoň ne bez speciálního chirurgického zákroku. A Magráta neustále čekala, co její mysl naplní.

Zatím ji neustále zaplňovalo hledání vnitřního klidu, vesmírné rovnováhy a skutečné podstaty Bytí.

Když lidé říkají „zničehonic se mi v hlavě objevil nápad“, není to jen slovní obrat. Vesmírem neustále prolétá syrová inspirace v podobě droboučkových částic samonosných myšlenek. K hlavám, jako je Magráatina, jsou přitahovány stejně jako voda k jámě v poušti.

Všechno moje neštěstí spočívá v tom, že matka neuměla pořádně psát, pomyslela si Magráta. Pečlivý a milující rodič by jistě napsal Margareta správně. Pak by jí mohli říkat Maggie nebo Peggy*, jedním z těch klidných, robustních jmen plných

* Pozn. překl.: Peggy jsou krácené verze jména Margareta, česky Markéta. Koneckonců ono to mezi Josefem a Pepíkem taky není úplně jasné.

solidní spolehlivosti. Jenže se jménem Magráta toho moc nenaděláte. Znělo spíš jako jméno něčeho, co žije v noře pod břehem řeky a při každé záplavě to vyplaví voda.

Už ji napadlo, že si ho změní, ale kdesi hluboko v srdci věděla, že by to nepomohlo. I kdyby se přejmenovala na Chloe nebo Izabel, uvnitř by neustále zůstala Magrátou. Ale bylo by hezké to zkusit. Bylo by hezké nebýt Magrátou, i když třeba jen na pár hodin.

A právě myšlenky, jako jsou tyhle, často přivedou lidi k rozhodnutí vydat se cestou, na které by poznali Sebe Samé. Jedna z prvních věcí, které se Magráta naučila, byla, že by bylo nemoudré říci o hledání Sebe Samé Bábi Zlopočasně, která si myslela, že emancipace, to jsou ženské stesky, o kterých by se nemělo mluvit před muži.

Stařenka Oggová projevovala větší pochopení, i když měla sklony komentovat Magrátiny snahy poznámkami, které Magrátě často připadaly jako dvojsmyslné, přestože to tak nebylo. Stařenka vůbec nevěděla, co to dvojsmysl je, naopak, občas měla co dělat, aby v Magrátině zmateném vyprávění našla vůbec *nějaký* smysl, a když se jí to podařilo, byla na to příslušně pyšná.

Krátce řečeno, Magráta došla k názoru, že její snaha naučit se něco od starších čarodějek je marná, a proto rozhodla sítě jinam. Úplně jinam. Ona si vlastně nedokázala ani uvědomit, jak jiné může ono *jinam* být.

Je to zvláštní věc s těmi odhodlanými hledači moudrosti, protože bez ohledu na to, co jsou zač a odkud pocházejí, vždyc-ky hledají tu moudrost, která se ukrývá někde daleko. Moudrost je totiž jedna z věcí, které vypadají tím větší, čím dále jsou.*

* Pozn. autora: Tady bych rád uvedl příklad paní Kosmopilíkové, osoby velmi populární mezi mladými lidmi, žijícími vysoko v horách Beraní hlavy, v pásmu věčného sněhu. Oni mladí lidé pohrdají výroky a moudrostí svých vlastních starších, což jsou kněží, odění v šafránová roucha a s modlitebními mlýnky v rukou. Mladí lidé

Magráta věděla, že její cestu předurčuje znamení Škorpiona, které jí zaručuje vesmírný soulad, vnitřní jednotu a schopnost zasadit soupeři tak silný úder do ledvin, že mu vyletí ušima. Rozhodla se, že se touto předurčenou cestou vydá.

Jenže tady byly jisté potíže. Autor spisku, který právě studovala, velký mistr Lobsang Kol-Ike, žil, jak se zdálo podle adresy, v Ankh-Morporku. To jí ovšem nepřipadalo jako to správné sídlo kosmické moudrosti. A kromě toho, na lístku sice bylo mnoho moudrých úvah o tom, proč by Cesta neměla být zneužívána k útoku, ale naopak jen k míru a hledání kosmické moudrosti, ale ty všechny byly vytištěny velmi malým písmem mezi nadšenými kresbami lidí, kteří se tloukli cepy na obilí a křičeli při tom „Hai!“. V dalších lekcích se pak mohl člověk naučit, jak přerazit holou rukou cihlu, přejít bosou nohou po žhavém uhlí a jiné kosmické moudrosti.

Magráta si pomyslela, že Ninja je moc hezké jméno pro děvče. Znovu na sebe upřela pohled do zrcadla. Ozvalo se zaklepání na dveře. Magráta šla a otevřela.

z oněch oblastí se naopak občas vydávají do domu č. 3 v Quirmské ulici v plochem a páchnoucím Ankh-Morporku, aby hledali moudrost u nohou paní Kosmopilíkové – švadleny. Nikdo neví proč, pokud ovšem nevezmeme v potaz to neodolatelné vábení vzdálené moudrosti, protože oni mladí lidé nerozumějí jedinému slovu z toho, co jim paní Kosmopilíková zvýšeným hlasem říká nebo co na ně někdy, když jich dorazí víc najednou, dokonce i křičí. Mnoho holohlavých mladých mnichů se vrací do rodných sněhových výšin, aby tam meditovali nad tajemnými mantrami, které jim byly sděleny a zněly například „Dejte si odpich, magoři!“ či „Jestli tady ještě někoho z vás chytím, vy úchylní hajzlíci v oranžových nočních košilích, tak si mě nepřejte!“ nebo „Proč sem pořád, kruciš, lezete a koukáte mi na nohy, chlíváci?“ Vyvinuli dokonce zvláštní odvětví bojových umění, založené na svých zkušenostech. Při tomto boji na sebe soupeři nejprve nějakou chvíli zuřivě křičí a pak svého protivníka udeří koštětem.

„Hai?“ zeptala se.

Pytlák Říha, který stál na prahu, spěšně o krok ustoupil. Už tak se trásl jako osika. Lesem mu totiž nějakou chvíli táhl v patách hladový vlk.

„Ehm,“ začal. Pak se naklonil kupředu a strach v jeho obličeji nahradila zvědavá účast. „Udělal jste si něco na hlavě, slečno?“

Nechápavě se na něho podívala. Pak se jí rozbřeslo. Zvedla ruku a stáhla si šátek se vzorkem chryzantém, kterým měla ovázáno čelo a bez nějž je téměř nemožné hledat kosmickou moudrost tak, že vyvrátíme protivníkovi loket o 360 stupňů.

„To nic,“ odpověděla. „Co byste potřeboval?“

„Nesu vám balíček,“ oznámil jí Říha a podal jí ho.

Balíček byl asi šedesát centimetrů dlouhý a velmi tenký.

„Je u něj nějaký psaní,“ napovídal Magráte Říha. Když otevírala dopis, přešlápl několikrát netrpělivě z nohy na nohu a pak se jí pokusil nahlédnout přes rameno.

„To je soukromé,“ řekla Magráta.

„Vážně?“ zavrtěl hlavou Říha a natáhl krk.

„Vážně!“

„Bylo mi řečeno, že dostanu za doručení nějaké šesťák,“ prohlásil pytlák. Magráta našla v peněžence drobné.

„Peníze se slévají v řetězy, které spoutávají dělnickou třídu,“ varovala ho, když mu je sypala do dlaně. Říha, který o sobě nikdy v životě nepřemýšlel jako o pracujícím, zato byl výměnou za desetiák ochoten naslouchat jakémukoliv blábolu, s nevinným výrazem horlivě přikyvoval.

„A doufám, že to s tou vaší hlavou bude co nejdřív v pořádku, slečno,“ loučil se.

Když se nakonec Magráta ocitla sama v soukromí svého kuchyňského koutu, rozbalila balíček. Byla v něm nepříliš silná sněhobílá hůlka.

Znovu se podívala na krátký psaný vzkaz. Říkalo se v něm: „Nikdá sem neměla dost času učit si nastupknici, takžeá

musíš ty stačit. Musíš jet do města Genova. Já bych sem to udála sama, akorát že už nemůžu, páč sem mrtvá. Eliška Sobotová si NESMÍ vzít prince. PS: Je to důležité!“

Magráta se podívala na svůj obraz v zrcadle.

Znovu si přečetla lístek.

„PSPS: Řekni těm dvěma starším škatulím, aby s tebou nejedzily. Akorát by tomu všemu dály na frak.“

Přečetla si lístek potřetí.

„PSPSPS: Ona má sklony dát dýně, ale stačí to párkrát vzkoušet a chytíš ten štych.“

Magráta znovu upřela pohled do zrcadla. Pak se vrátila k hůlce.

V jednom okamžiku je život jednoduchý a snadný, a najednou se natáhne a je plný zádrhelů.

„Božíčku,“ řekla tiše sama sobě, „stala se ze mě víla kmotřička!“

Bábi Zlopočasná stále ještě stála a zírala jako opařená na rozbité zrcadlo, když do místnosti vběhla Stařenka Oggová.

„Esme Zlopočasná, cos to udělala? Vždyť to nosí smůlu, je to... Esme!?“

„Ona? *Ona*?“

„Není ti nic?“

Bábi Zlopočasné se chvilku protáčely panenky, ale pak zatřásla hlavou, jako kdyby se pokoušela vypudit nestravitelnou myšlenku.

„Cože?“

„Celá jsi zbledla. V životě jsem tě takhle bledou neviděla.“

Bábi pomalu zvedla ruku a sundala si z klobouku velký střep. „No... víš, je to jedno s druhým..., když se takhle rozbije zrcadlo... a vůbec...“ zamumlala.

Stařenka se podívala Bábi na ruku. Bábi na ní měla dlouhý šrám, který krvácel. Pak se jí znovu podívala do tváře a rozhodla se nikdy nepřiznat, že Bábinu krvácející ruku viděla.

„Taky by to mohlo být znamení,“ řekla a namátkou si vybrala bezpečnější konverzační téma. „Když někdo umře, stávají se právě takové věci. Ze stěn padají obrazy, zastaví se třeba hodiny... velký skříně na šaty spadnou ze schodů... a tak.“

„Tedy, *já* jsem nikdy v životě na něco takového nevěřila... počkej, co myslíš tím, že *skříně* padají ze schodů?“ podívala se na ni Bábi.

Dýchala zhluboka a snažila se uklidnit. Kdyby nebylo všeobecně známo, že Bábi Zlopočasná je *tvrdá ženská*, mohli by si lidé v tomto okamžiku pomyslet, že zažila největší šok svého života a teď se zoufale snaží dostat do své klasické každodenní formy.

„No, to se například stalo, když umřela moje prateta Žofka,“ vysvětlovala jí Stařenka Oggová. „*Přesně* tři dni, čtyři hodiny a šest minut, ale *na chlup* po tom, co zemřela, spadla její šatní skříň ze schodů. Naši chlapci – Darron s Jasonem – se ji pokoušeli vytočit z takové úzké chodbičky a ona jim tak jako uklouzla, vždyť víš. Naprosto neuvěřitelné. Řeknu ti rovnou, já ji tam nechtěla nechat Agátě, to tedy nikdy, ta chodila navštěvovat svou matku jen na svátek Prasečí hlídky, a kdo ošetřoval Žofii, když už byla ke konci nemohoucí – he? No, takže –“

Bábi vypnula uši, nechala klasickou Stařenčinu litanii o láskách, neláskách a krevních mstách v Oggovic rodině proudit mimo sebe a začala hledat šálky na čaj.

Všeobecně bylo známo, že Oggovi jsou velmi rozvětvená rodina, tedy nejen rozvětvená, ale také plodná, všudypřítomná, a možná že by se našel někdo, kdo by se nestyděl použít výrazu tak trošku roztahovačná. Jejich rodokmen, tedy rodinný strom, by se jistě nevešel na žádný obyčejný papír, protože vypadal spíše jako mangrovové houští. A každá z jeho odnoží vedla sice rezervovanou, ale chronickou vendetu se všemi ostatními, založenou většinou na tak proslulých *causes célèbres* jako: „Co jejich Kevin řekl na svatbě sestřenky Diany o našem Staníkovi?“ nebo „Kdo dostal ty stříbrné přibory, o kterých teta Em svatos-

vatě *slíbila*, že je dostane po její smrti naše Dorka, to by mě tedy opravdu zajímalo, děkuju vám *mnohokrát*, pokud vám to nevadí.“

Stařenka Oggová jako nikým nezpochybňovaný matriarcha popichovala všechny strany stejně, bez rozdílu. Stařenka sice neměla žádného koníčka, ale pokud bychom u ní vůbec o nějakém koníčku chtěli mluvit, mělo k tomu nejbliž tohle.

V jedné jediné odnoži rodiny Oggů bylo tolik sporů a jízlivosti, že by to stačilo celému pohoří těch nejzuřivějších horalů na sto let.

Občas se dokonce stávalo, že se k jejich sporům přidal nějaký hloupý a nepoučený cizinec a pronesl nelichotivou poznámku o někom z Oggů, se kterou se obrátil k jinému Oggovi. V takovém případě se *každý* takto oslovený Ogg bezodkladně obrátil proti cizinci, stejně jako všichni ostatní přítomní členové rodiny, kteří se kolem troufalého naivy stáhli jako dobře naolejované soukolí, aby ho okamžitě, dokonale a nemilosrdně rozdrtili.

Lidé z oblasti hor Beraní hlavy považovali Oggovic krevní msty za požehnané. Pomyšlení, že by se nezměrná energie celé Oggovy rodiny obrátila proti světu, budila v obyčejných lidech až posvátnou hrůzu. Naštěstí na celé Zeměploše neexistoval nikdo, s kým by některý Ogg vedl spor raději než s jiným Oggem. Bylo to *v rodině*.

Ostatně, když to domyslíte do důsledků, je to divná věc, tyhle rodiny...

„Esme? Jsi v pořádku?“

„Cože?“

„Ty hrnky se ti klepou v ruce jako drahý pinčl. A čaj je po celém tácu!“

Bábi se nepřítomně zadívala na tu spoušť a pokusila se vzdorovat, jak nejlépe v tu chvíli dokázala.

„To není moje vina, že ty pitomé hrnky jsou tak malé a nic v nich nevydrží,“ zabručela.

Otevřely se dveře.

„Dobré ráno, Magráto,“ dodala, aniž se ohlédla ke dveřím.
„Co tady děláš?“

Bylo to snad v tom, jak zaskřípaly panty. Magráta dokázal otevřít i dveře tak, že to znělo jako omluva.

Mladší čarodějka se pomalu přesunula do místnosti, tvář měla červenou jako cikánskou spodničku a ruce schované za zády.

„My jsme se tady jen tak náhodou zastavily, abychom probraly Desiderátiny věci. Je to naše povinnost k sestře – čarodějce,“ oznámila Bábi hlasitě a víceméně nezávazně do místnosti.

„A né že bysme hledaly kouzelnou hůlku kmotry sudičky,“ dodala Stařenka.

„Gyto Oggová!“

Stařenka Oggová se na okamžik zatvářila provinile a pak svěřila hlavu.

„Promiň, Esme.“

Magráta dala ruce před sebe.

„Ehm,“ řekla a zčervenala ještě víc.

„Ty jsi ji našla!“

„No, jak bych vám to... nenašla,“ odpověděla Magráta a netroufala si přitom podívat se Bábi do očí. „Desideráta mi ji... tedy víte... ona mi ji dala.“

Nastalé ticho hlasitě praskalo a něco vyděšeného si pobrukovalo.

„Ona ji dala *tobě*?“ řekla nakonec Bábi Zlopočasná.

„Ehm. Ano.“

Bábi a Stařenka se na sebe podívaly.

„No tohle!“ zavrtěla hlavou Stařenka.

„Vždyť ona tě dohromady *ani neznala*, nemám pravdu?“ prohlásila Bábi, která se obrátila k Magrátě.

„Chodívala jsem k ní dost často kvůli jejím knihám,“ vysvětlovala Magráta. „A... ona taky ráda vařila různá cizí jídla a tady široko daleko není nikdo, kdo by to jedl, tak jsem sem občas zašla, abych jí dělala společnost.“

„A-há! Vtírala ses jí do přízně!“ vyštěkla Bábi.

„Ale mě nikdy ani ve snu nenapadlo, že by mně odkázala hůlku,“ bránila se Magráta. „Vážně ne!“

„Tady pravděpodobně muselo dojít k nějaké chybě,“ začala Stařenka Oggová, jako když máslo ukrajuje. „Ona asi chtěla, abys ji dala jedné z nás.“

„To je ono!“ rozzářila se Bábi. „Tak to bylo! Jistě věděla, že jsi skvělý poslíček, všechno vyřídíš a tak dál. Tak ukaž, ať se na ni podíváme.“

Magrátě zbělely klouby na ruce, kterou hůlku svírala.

„...ona ji dala mně...“ řekla slabým hlasem.

„No, ke konci už musela mít hodně roztěkané myšlenky,“ prohlásila Bábi.

„...jenže ona ji dala mně...“ trvala na svém Magráta nesměle.

„Být vílou sudičkou, to je nesmírně zodpovědná věc,“ prohlásila Stařenka. „Musíš být nápaditá a přizpůsobivá a taktní a schopná orientovat se i ve složitých záležitostech srdce a takové krámy. To měla Desideráta vědět.“

„...no ano, ale ona ji dala mně...“

„Magráto Česneková, jako starší místních čarodějek ti *přikazují*, abys mi tu hůlku dala,“ naklonila se k ní Bábi. „Tyhle hůlky vždycky způsobí jen fůru nepříjemností!“

„Počkej, počkej,“ mírnila ji Stařenka. „To už zacházíš trochu daleko –“

„...ne...“ řekla Magráta.

„A stejně, nejsi přece nejstarší čarodějka,“ hodila Stařenka po Bábi okem. „Stará Babička Stěhovalová je starší než ty.“

„Ty mlč. A i kdyby, ona už je trochu grogy – é – mentál!“ zarazila ji Bábi přísně.

„...nemůžete mi to poručit. Čarodějky žádnou hierarchii neuznávají...“

„To je pohoršující chování, Magráto Česneková!“

„Ne, to teda není,“ zastala se Stařenka Oggová v zájmu zachování míru Magráty. „Pohoršující chování je, když se producíruješ před lidmi a nemáš oblečené žádné –“

Umlkla uprostřed věty. Obě starší čarodějky pozorovaly malý pruh papíru, který vypadl Magrátě z rukávu a kývavým pohybem se pomalu snášel k zemi. Bábi se vrhla kupředu a chytila jej ještě ve vzduchu.

„Aha!“ prohlásila vítězoslavně. „Tak teď se podíváme, co Desideráta *skutečně* napsala...“

Rty se jí při čtení vzkazu nehlučně pohybovaly. Magráta se pokusila vnitřně obrnit.

Než dočetla, pohnulo se v Bábině obličeji postupně hned několik svalů. Pak lístek s kamennou tváří zmačkala.

„Přesně, jak jsem si myslela,“ prohlásila. „Desideráta píše, že máme Magrátě poskytnout veškerou pomoc, kterou můžeme, protože je tak mladá a nezkušená. Že je to tak, Magráto?“

Magráta upřela oči do Bábiný tváře.

Mohla bys jí říct, že nemá pravdu, pomyslela si. Ten lístek mluvil naprosto jasně... rozhodně se nedal vykládat jinak, hlavně ten kousek o starších čarodějkách... mohla bych jí říct, ať ten lístek přečte nahlas. Je to jasné jako letní den. To chceš být navěky třetí čarodějkou? Jenže pak plamen vzpoury, který tentokrát vzplál ve velmi nezvyklém krbu, uhasl.

„Ano,“ zamumlala a vzdala se veškeré naděje. „Něco takového.“

„Píše se tam, že je velmi důležité, abychom dojely do nějakého města a tam se postaraly, aby si někdo vzal nějakého prince,“ pokračovala Bábi.

„To je Genova,“ řekla Magráta. „Našla jsem si to v Desiderátiných knihách. A my máme dohlédnout na to, aby si za žádnou cenu *nevzala* prince.“

„Kmotřička víla a má *zabránit* děvčeti v tom, aby si vzalo prince?“ podivila se upřímně Stařenka. „To zní tak trochu jako... pitomost.“

„Splnit jí tohle přání by nemělo být ani trochu těžké,“ pokývala hlavou Bábi. „Milióny děvčat si *nevezmou* prince.“

Magráta podnikla zoufalý pokus.

„Genova je opravdu hrozně daleko odsud,“ řekla.

„No to doufám,“ zamračila se Bábi Zlopočasná. „Poslední, o co stojím, je mít cizinu někde za humny.“

„Já jsem chtěla jenom říct, že to bude představovat dlouhou a namáhavou cestu,“ pokoušela se Magráta zničeně. „A vy už... nejste... tak mladé jako dřív.“

Na společnost se sneslo dlouhé, ukřivděné ticho.

„Vyrazíme zítra ráno,“ prohlásila nakonec Bábi Zlopočasná pevně.

„Podívejte se,“ začala Magráta zoufale, „proč bych nemohla jet sama?“

„Protože s povinnostmi kmotřičky sudičky nemáš žádné zkušenosti,“ prohlásila s převahou Bábi Zlopočasná.

To bylo trochu moc i na Magrátinu pokornou duši.

„No, vy ale taky ne,“ dovolila si.

„To je pravda,“ přikývla klidně Bábi. „Jenže podstata věci je v tom, že... věc je v tom... důležité je, že *my* v tom ty zkušenosti nemáme mnohem delší dobu než ty!“

„To je pravda,“ přisvědčovala Stařenka. „My máme spoustu zkušeností s věcmi, ve kterých nemáme zkušenosti,“ příkyvovala šťastně.

„A právě to je to, co se počítá,“ zakončila celou debatu Bábi.

V Bábině domě bylo jen jedno už dosti zašlé zrcadlo. Když dorazila domů, zahrabala je na nejvzdálenějším konci zahrady hluboko do země.

„Tak,“ odfoukla si potom, „A *ted'* si mě zkoušej špehovat.“

Lidem vždycky připadalo neuvěřitelné, že Jasoň Ogg, mistr kovářský a léčitel dobytka, je syn Stařenky Oggové. On totiž nevypadal jako někdo, kdo se narodil, ale jako něco, co bylo zkonstruováno. V loděnici. Jak se zdálo, přírodě se zlíbilo doplnit jeho všeobecně pomalé a laskavé způsoby množstvím svalů, které by stačily dvěma pořádným býkům, pažemi o síle stro-
mových kmenů a nohama, které se podobaly čtyřem pivním sudům postaveným po dvou na sebe.

K jeho věčně žhnoucí výhni lidé vodili obyčejné koně, tažné koně i ušlechtilé a divoké hřebce, rudooké a pěnou zbrocené krále koňského národa, obludy s nohama většíma než polévkové talíře, které dovedly menšího muže prokopnout zdí. Ale Jason Ogg, který znal tajemné Koňské slovo, vzal i nejdivočejšího hřebce za ohlávku, vešel s ním docela sám do kovárny, zavřel dveře a po hodině vyvedl zvíře ven nejen nově okované, ale i nezvykle krotké.*

Za jeho mohutnou postavou se shromáždil zbytek Stařenčiny rozvětvené rodiny a spousta lidí z městečka, kteří, jakmile viděli, že se děje něco zajímavého kolem čarodějek, neodolali příležitosti užít si to, čemu se v horách Beraní hlavy říká „betálná čumenda“.

„Takže my vyrazíme, Soníku,“ řekla Stařenka Oggová. „Říká se, že v cizině mají cesty dlážděné zlatem. Třeba tam ještě zbohatnu, co myslíš?“

Jasonovo obočí se zamyšleně spojilo nad kořenem nosu.

„Nó, nová kovadlina by se docela šikla,“ přikývl nakonec.

„Jestli se vrátím bohatá, už nikdy nebudeš muset pracovat v kovárně,“ rozhlížela se poněkud pyšně Stařenka.

Jason se zamračil.

„Jenže mně se v kovárně líbí,“ odpověděl pomalu.

To, jak se zdálo, Stařenku na okamžik zaskočilo. „No dobrá, tak ti dám udělat kovadlinu z ryzího stříbra.“

„To by k ničemu nebylo, mámo. Byla by moc měkká,“ zaduněl Jasonův bas.

* Pozn. autora: *Bábi Zlopočasná na něho kdysi naléhala, aby jí své tajemství prozradil, a protože obyčejný člověk nemá před čarodějkou žádné tajnosti, odpověděl jí Jason stydlivě: „No víte, madam, vono je to takhle. Když zavřu dvěře, zavedu ho ke kovadlině, a než se na něco shrabe, vyšiju mu malým kladivem jednu mezi voči. Pak mu řeknu do ucha, to jako zašeptám: „Jen si něco zkus, ty hajzle, a já ti položím koule na kovadlinu“*

„Když ti přivezu kovadlinu z ryzího stříbra, budeš mít kovadlinu z ryzího stříbra, hochu, ať se ti to líbí nebo ne!“

Jason smutně svěsil hlavu. „Když myslíš, mami.“

„Dohlídni na to, aby sem někdo chodil udržovat dům a každý den aby se tady větralo, rozumíš,“ dávala Stařenka poslední příkazy. „A taky chci, abyste každý den na nějakou hodinku rozdělali oheň v krbu, aby dům nevychladl.“

„Dobrá, mami.“

„A všichni ať dovnitř chodí zadem, slyšíš? Přední vchod jsem zaklela. Kde jsou ty holky s mými zavazadly?“

Popuzeně se rozhlédla kolem jako malá šedá slepice liliputka, která prohání hejno velkých slepic.

Magráta to všechno poslouchala s velkým zájmem. Její vlastní přípravy spočívaly v tom, že zabalila jeden větší pytel, kde měla výběr šatstva, který by jí umožnil přizpůsobit se každému počasí, jímž by je cizí kraje mohly překvapit, a menší pytel s několika užitečně vyhlížejšími knihami z Desiderátiny knihovny. Desideráta si vášnivě ráda zapisovala všechno možné, a popsala tak svým úhledným drobným rukopisem několik knih. Kapitoly měly nadpisy typu „S kouzelnou hůlkou a koštětem napříč Velkou pouští Nefskou“.

Jediné, o čem neměla nejmenší nutkání udělat si nějaké poznámky, bylo očividně to, jak zacházet s kouzelnou hůlkou. A Magráta věděla jedině to, že by se s ní mělo mávnout a něco si přát.

Na cestě z Magráatina domku do městečka leželo několik velkých dýní, které svědčily o nespolehlivosti tohoto postupu. Jedna z nich si ještě teď myslela, že je lasička.

Magráta teď na chvíli zůstala stát opodál sama s Jasonem, který rozpačitě přešlapoval z nohy na nohu.

Prohrábl si kšticí. Doma mu bylo vždycky vštěpováno, že se musí chovat uctivě k ženám a Magráta do této kategorie přece jen také spadala.

„Dohlídnete na naši mámu, že jo, slečno Česneková?“ řekl

a v hlase se mu chvěly obavy. „Ona má poslední dobou dost divný nápady, jako třeba teď s tou cestou.“

Magráta ho poklepala po rameni.

„Tyhle věci se stávají často,“ uklidňovala ho. „Víte, když ženská vychová děti a tak dál, chce prostě začít žít svůj vlastní život.“ „A čím život to žila do té doby, slečno?“

Magráta na něj vrhla rozpačitý pohled. Když se jí ta myšlenka objevila v hlavě, nepřemýšlela o podstatě její moudrosti.

„No, vždyť víte, jak to je,“ řekla a během řeči si připravila jakés takés vysvětlení, „nastanou prostě chvíle, kdy žena touží po tom najít sama sebe.“

„No ale proč potom nezačne hledat zrovínka tady, doma?“ zavrtěl Jasoň nechápavě hlavou. „Teda, koukněte, slečno, já se vám nesnažím říct, abyste nikam nejezdila, ale my si tak nějak v rodině mysleli, že se vám podaří přemluvit mámu a paní Zlopočasnou, aby zůstaly doma.“

„Ale já jsem to zkoušela,“ odpověděla mu Magráta. „Já to vážně zkoušela. Řekla jsem jim ‚vždyť vám se vlastně ani nikam nechce‘, to jsem jim řekla. Anno domini jsem řekla. ‚Už taky nejste tak mladé, jako jste bývaly‘, to jsem jim taky řekla. ‚Je přece nesmysl, abyste se trmácely stovky kilometrů kvůli takové maličkosti, a ještě ve vašem věku‘.“

Jasoň naklonil hlavu ke straně. Jasoň Ogg by se jistě neměl šanci dostat do finále zeměplošské soutěže o nejrychleji chápatícího chasníka (NECHACHA), ale svoji matku znal dokonale.

„Tohle všechno jste řekla *naši* mami?“ zeptal se pak pro jistotu.

„Podívejte, nedělejte si starosti,“ pokračovala Magráta. „Jsem si skoro jistá, že se vaší mamince cestou nemůže nic –“

Vysoko nad hlavami se jim ozvalo hlasité zaprašnění. K zemi se v pomalých spirálách snášelo několik podzimně zbarvených listů.

„Pitomý strom... kdo sem u všech všudy postavil ten pitomý strom?“ ozval se odněkud shora rozhořčený hlas.

„To bude Bábi,“ řekla Magráta.

Byla to jedna z vad na jinak skvělém charakteru Bábi Zlopo-

časné. Odmítala pochopit způsob, jak zacházet s věcmi, které bylo třeba řídit. Odporovalo to její povaze. Měla svůj názor, který prostě spočíval v tom, že její povinností je se hýbat a zbytek světa se musí přizpůsobit tak, aby se *ona* co nejrychleji a nejsnadněji dostala ke svému cíli. To znamenalo, že občas musela slézt ze stromů, na které by nikdy nevylezla. Přesně to udělala teď a potom, co posledních pár centimetrů seskočila, rozhlédla se zuřivě kolem, aby pohledem varovala každého, kdo by chtěl její výkon komentovat.

„Výborně, takže konečně jsme všechny,“ prohlásila Magráta spokojeně.

Nezabralo to. Bábin pohled se okamžitě zaostřil do míst kdesi kolem Magrátiných kolen.

„A co to máš u všech všudy na sobě?“ prohlásila Bábi.

„Aha. To. Hm. Já si myslela... tedy, víte, nahoře v horách bude jistě zima... víte fouká tam studený vítr a je tam sníh a ... vůbec,“ začala Magráta. Toho okamžiku se bála a sama sebe nenáviděla za to, jak je slabá. Koneckonců, *bylo* to praktické. Dostala ten nápad jednou v noci. Když už nic jiného, v žádném případě jste nedokázali provést kop Vesmírné harmonie, popísaný mistrem Kol-Ikem, když se vám nohy pletly do sukní.

„*Kalhoty?*“

„Ale tyhle jsou jiné než obyčejné –“

„A přitom tady kolem stojí bůhví kolik mužských a všichni koukají,“ prskla Bábi. „Já si myslím, že je to nestydaté.“

„Co je nestydaté?“ zeptala se Stařenka Oggová, která se mezitím odloučila od rodiny a došla k nim.

„Magráta Česneková, jak tady stojí tak... tak... rozdvojená,“ vychrlila ze sebe Bábi a zvedla nos.

„No, pokud si zjistila jméno a adresu toho mladíka, kvůli kterému –“

„Stařenko!“ zamračila se Magráta.

„A já si myslím, že vypadají docela pohodlně,“ pokračovala Stařenka, „i když jsou trochu pytlovitě.“

„Mně se to nelíbí,“ trvala na svém Bábi. „Každý jí vidí nohy.“

„To tedy ne,“ postavila se Stařenka na Magrátinu stranu. „To teda nevidí, protože jim stojí v cestě ta látka.“

„No, možná, ale každý vidí, *kde* nohy má,“ nevzdávala se Bábi.

„Nesmysl. To je, jako kdybyste se pohoršovala nad tím, že pod šaty jsou všichni nazí!“ hájila se Magráta.

„Magráto Česneková, kéž je ti odpuštěno,“ prohlásila Bábi Zlopočasná.

„Ale vždyť je to pravda!“

„Ne, to tedy není. *Já* mám pod šaty ještě tři košile.“

Pak si Bábi prohlédla od hlavy k patě Stařenku. I Gyta Oggová se na společný výlet do cizích krajů pečlivě připravila a oblékla. Bábi Zlopočasná nenacházela, co by jí vytkla, i když se dost snažila.

„Ty se raději podívej na svůj klobouk,“ zabručela nakonec. Stařenka, která znala Bábi nějakých sedmdesát let, se jen usmála.

„Pro každou příležitost, co říkáš?“ řekla. „Vyrobený mistrem Vernisážem v Dílech. Je až do špičky vyztužený vrbovým proutím a uvnitř má osmnáct kapes. Tenhle klobouk zastaví i ránu kladivem. A co říkáš tomuhle?“

Stařenka pozvedla lem své sukně. Na nohou měla zbrusu nové boty. Pokud se na ně Bábi Zlopočasná dívala jako na boty, nemohla jim vůbec nic vytknout. Byly pevné a měly ten správný, střízlivý tvar, což znamenalo, že přes ně mohl přejet naložený vůz a na silné, dokonale tvarované kůži nezůstal ani škrábanec. Měly jedinou chybu a tou byla jejich barva.

„Červené?“ vyděsila se Bábi. „To přece není barva na boty pro čarodějku!“

„Mně se líbí,“ nedala se vyvést z míry Stařenka Oggová.

Bábi si povzdechla. „Jsem si jistá, že se cítíš neobyčejně spokojená sama se sebou,“ zabručela. „Věřím, že v cizích krajích uvidíme velké množství podivných věcí. Ale víš, co se říká o ženských, které nosí červené boty.“

„Ať si to klidně říkají, ale ať k tomu vždycky přidají, že v nich mám nohy v teple a suchu,“ odpověděla spokojeně Stařenka. Pak vložila Jasoňovi do ruky klíč od domu.

„Budu ti cestou psát, jestli mi slíbíš, že si najdeš někoho, kdo by ti to přečetl,“ řekla mu.

„Jasně, mami. A co s tou kočkou, mami?“ přikývl Jasoň.

„Oh, Silver jede s námi,“ uklidnila ho Stařenka.

„Cože? Ale vždyť je to *kočka*!“ vyštěkla na ni Bábi Zlopočasná. „Nemůžeš s sebou přece vláčet kočku! Já s žádnou kočkou nikam nejedu. Jestli není dost na tom, že musím cestovat s kalhotama a křiklavýma botama!“

„Ono by še mu po paničce štyškalo, kdybych ho tady nechal, že, kočourku?“ zašišlala Stařenka a zvedla Silvera ze země. Visel úplně bezvládně, jako pytlík s vodou, který někdo náhodou uprostřed uchopil a podržel ve vzduchu. Pro Stařenku Oggovou byl Silver pořád to malé koťátko, které si na podlaze v kuchyni hrávalo s klubíčky vlny.

Pro zbytek světa to byl obrovský kocour, klubko naprosto nezničitelných životních sil a energie zabalených v kůži, které ze všeho nejvíc připomínalo krajíc chleba zapomenutý alespoň čtrnáct dnů na teplém vlhkém místě. Cizinci ho často litovali, protože z uší mu zbývaly jen potřhané pahýly a jeho kočičí obličej vypadal jako místo, kde nějakou dobu tábořili medvědi. Nemohli tušit, že za to všechno si mohl Silver sám. Ve své kocouří pýše byl ochoten bojovat s čímkoliv a znásilnit absolutně všechno, a to včetně nákladního vozu taženého čtyřspřežím. Když se Silver vydal hlavní ulicí, i ti nejzuřivější psi se zoufalým kňučením mizeli pod schody a ve sklepech. Lišky se zdaleka vyhýbaly okolí vesnice. Vlci ji obcházel širokým obloukem.

„Je to už takový starý chudák,“ pobrukovala Stařenka.

Silver obrátil k Bábi Zlopočasné žlutý pohled plný zlomyslnosti, pohled, jaký si kočky vyhrazují pro lidi, kteří je nemají rádi, a začal příst. Silver byl pravděpodobně jediná kočka na světě, která se dokázala při předení pochechtávat.